Aan de Amsterdamse Raad
Betreft: rol stadsbestuur bij prematuur sloopvoornemen Tuindorp Amstelstation
Amsterdam, 20 januari 2024

Geachte leden van de Raad,

De Bewonerscommissie Amsteldorp (BCA), de sinds kort opgerichte Actiegroep Amsteldorp Blijft!(AAB!) en de Vereniging Buurtbeheer Amsteldorp-De Wetbuurt (Vereniging Buurtbeheer) maken zich grote zorgen om de ontwikkelingen in Tuindorp Amstelstation en de hierbij mankerende bewonersparticipatie. Bij afronding van de oriëntatiefase blijkt geen sprake te zijn geweest van een deugdelijk gelijk speelveld voor huurders en overige bewoners bij de voorgenomen sloop van 113 van de 481 woningen van Ymere, waardoor participatie door betrokkenen ontdaan wordt van betekenis.

De huurders van Ymere en hun bewonerscommissie hebben grote vragen bij het schijnbaar negeren van de uitkomsten van de oriëntatiefase van de kaderafspraken. Zo is hierin gebleken dat er geen draagvlak is voor sloop, wat Ymere voor vervolg zonder omhaal heeft gepasseerd. Ook was in de oriëntatiefase gebleken dat er geen bouwtechnische noodzaak bestaat voor sloop. Evenmin ligt er een basis in één van de andere gronden van het gemeentelijk sloopkader 2018.
https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2018-283032.html

Verloop
Zoals bij brief door de wethouder Wonen d.d. 29 oktober 2019 was bericht op vragen van Vereniging Buurtbeheer, is Tuindorp Amstelstation niet aangewezen als stedelijke locatie voor woningbouw.

“Het college betreurt het dat er onzekerheid ervaren wordt bij de bewoners van de Amsteldorp/Wetbuurt over de toekomst van hun woningen. Er is vanuit de gemeente geen initiatief tot planvorming voor deze locatie.”

Ook staat de wijk Amsteldorp niet aangemerkt voor verdichting in het plan Koers 2025 dat uw Raad heeft vastgesteld.

In recente correspondentie (mailbericht van 07 september 2023; ID23-39762-in-23-45116) op vragen van het BC-lid mevrouw 5.1, 2, e (Referentienummer 4718-0669) verwijst wethouder Van Dantzig voor wat betreft de rolverdeling naar het stadsdeel Oost:

“Het voorstel van Ymere om een deel van de woningen te renoveren en om in een deel van de wijk woningen toe te voegen is mij bekend. Ik sta positief tegenover dit voorstel.

De ontwikkelingen in Amsteldorp vallen onder de verantwoordelijkheid van het Stadsdeelbestuur Oost.

Voor verdere vragen kunt u zich richten tot het Stadsdeel.”

De wethouder verwijst aldus terug naar het verlengd lokaal bestuur dat zijn eigen bevoegdheden uitoefent. Daarbij wordt melding gemaakt van een voorstel van Ymere. Betrokkenen zijn zich echter niet gewaar van een voorstel. Ymere heeft in de oriëntatiefase de status van haar ‘plan’ uit maart d.d. 25-03-2020 teruggebracht naar een ‘idee’, waaruit thans weer een vrijwel identiek ‘plan’ is

voortgekomen voor sloop-nieuwbouw dat op basis van de inmiddels afgelopen oriëntatiefase moet worden uitgewerkt. Het overleg daarover staat voor komende maanden op de agenda, zodat een 'voorstel' zoals de wethouder het noemt en omarmt nog niet zou kunnen bestaan.

Dit verrast echter niet. In het dossier trekken de portefeuillehouder Wonen van stadsdeel Oost en Ymere al geruime tijd gezamenlijk op. Het stadsdeel stelt zich daarbij op als aanjager van het sloop-nieuwbouwproces en verzaakt ten aanzien van de rol als de aangewezen toezichthouder op de gerechtvaardigde bewonersbelangen in het participatieproces. Zo werden de stedelijke kaderafspraken 2019 die voor Tuindorp Amstelstation nog van toepassing waren in de oriëntatiefase bij herhaling met voeten getreden.

Het voortdenderen van de planvorming raakt voorts de belangen van het overige tweederde deel van Amsteldorp, dat niet uit hoofde van huurderschap bij Ymere wordt geconsulteerd. Het stadsdeel verkondigt immers dat de bal ligt bij het overleg van huurders en Ymere conform de kaderafspraken, wat geen ruimte laat voor consultatie van deze overige bewoners.

Uitgangspunten van beleid
In antwoord op vragen d.d. 05-08-2019 van vereniging Buurtbeheer over de toekomst van de wijk Amsteldorp meldde toenmalig wethouder Ivens in reactie van 29 oktober 2019:

"*Er is vanuit de gemeente geen initiatief tot planvorming voor deze locatie. (…)*
Vanuit de woningopgave ziet de gemeente dan ook geen aanleiding om planvorming te starten. (…)
Voor de gemeente is steun van bewoners voor eventuele sloop/nieuwbouw van groot belang (…)."

Dat liet aan duidelijkheid niets te wensen over. Niettemin volgde in maart 2020 bekendmaking door Ymere van haar voornemens tot sloop en nieuwbouw. Bij brief d.d. 4 juni 2020 (kenmerk 2020-5935) meldde wethouder Ivens daarop desgevraagd aan Buurtbeheer – met cc. aan Ymere:

"Eerst zijn de bewoners aan het woord om hun mening over de plannen te geven" (…) *Het initiatief ligt nadrukkelijk bij Ymere en de gemeente wacht op dit moment de uitkomsten met belangstelling af.*"

Uit navolgende stappen in het voorgeschreven overleg bleek dat er onder de bewoners van Amsteldorp – in tegenstelling tot sommige andere buurten – geen draagvlak was voor sloop, en dat de woningen die het betreft ook niet sloopwaardig zijn: het zijn prima woningen, zij het met achterstallig onderhoud dat hoognodig verricht moet worden en met aandachtspunten voor verduurzaming.

Op 29 juni 2023 beantwoordde portefeuillehouder 5.1, 2, e op vragen uit de deelraadscommissie over het contact tussen Ymere en het stadsdeel.

"Ja er is goed contact geweest. Desondanks hebben we moeten constateren dat het proces dat de kaderafspraken voorschrijft voor participatie met bewoners aan de ene kant en programmatische en stedenbouwkundige inbreng vanuit het stadsdeel / de gemeente aan de andere kant lastig met elkaar te verenigen zijn."

Op 18 juli 2023 stelde de deelraadscommissie naar aanleiding van inspraak vanuit de wijk en het uitgesproken bruuske optreden van Ymere jegens de huurders enkele nadere vragen over de

betrokkenheid van het Dagelijks Bestuur. Portefeuillehouder [redacted] antwoordde daarop dat af en toe met Ymere wordt gesproken en meldde, kort gezegd, dat zijn rol een afwachtende was, conform de kaderafspraken. Zie navolgende met betrekking tot de motie, die daarop met brede steun in de stadsdeelcommissie werd aangenomen.

Uit het WOO-dossier

Uit stukken in een verzoek tot openbaarmaking (WOO-dossier 1780) blijkt de volgende tijdlijn van de hechte samenwerking, met Bestuurlijk Overleg tussen Ymere en de gemeente vanaf december 2019.

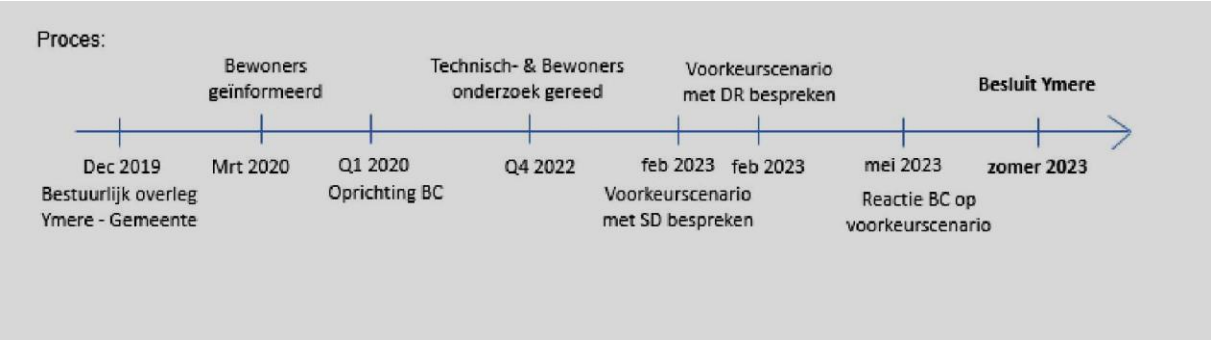

tijdlijn: bron verslag Ymere-SDO 09-02-23 p. 3/3 WOO-dossier 1780

De frequentie van het bestuurlijk overleg blijkt volgens openbaar gemaakte stukken aanvankelijk ieder 4 weken te zijn (informatie d.d. 13-04-2021) en vanaf 23-02-2022 6-wekelijks. Inmiddels is gebleken dat stadsdeel Oost gaande dat overleg een andere weg is ingeslagen dan door de wethouders en de portefeuillehouder is bericht, waarbij het primaat geheel niet ligt bij overleg met de huurders.

Uit de stukken blijkt dat er al vanaf december 2019 een vergaande betrokkenheid is ontstaan van het dagelijks bestuur i.c. de portefeuillehouder wonen en de ambtelijke top bij de plannen van Ymere in Tuindorp Amstelstation, waarbij Stadsdeel Oost zich actief mengt in het participatieproces tussen bewoners en Ymere, waarin het Ymere faciliteert met (gratis?) hand- en spandiensten bij de uitwerking en waarin het zich bovenal opstelt als aanjager van de plannen voor sloop-nieuwbouw.

Uit overlegverslag van SDO Ymere d.d. 29-04-21 (_420210429) (WOO stuk nr. 04, pagina 2, 4e bullet):

*"(…) (*Ymere*) zegt dat het zou helpen als de gemeente zou uitdragen naar de bewoners toe dat zij ook achter het plan van Ymere staan. De gemeente is akkoord maar (…) wil liever onpartijdig blijven. Om bewonersbelangen te bewaken moet het duidelijk zijn dat de gemeente de plannen van Ymere toetst en dat zij er toezicht op houdt (…)"*

Uit het afstemmingsverslag Ymere-SDO d.d. 09-02-2023 (WOO stuk nr. 72, pagina 1, item 3, alinea 1):

"Gemeente steunt de plannen van Ymere om op deze locatie te verdichten, maar realiseert zich tegelijkertijd dat het risico bestaat dat het "politiek kapitaal" opgebrand kan worden. Actie: de heer [redacted] *zal met wethouder* [redacted] *hierover in gesprek gaan."*

(pagina 2, vervolg alinea 1) De heer [redacted] dringt er bij Ymere op aan "(…) *het zoekgebied* (= sloopgebied) *aan de westkant uit te breiden aan de noordkant met hogere bouwvolumes."*

(pagina 2, alinea 3) Ymere en SDO spreken af om gezamenlijk (…) "*een verhaal/onderbouwing op te*

stellen die door beide partijen als communicatieboodschap gebruikt kan worden naar bewoners."

Motie 118 van Bestuurscommissie Oost
Op 18 juli 2023 heeft de Bestuurscommissie van stadsdeel Oost met brede steun motie 118 (de motie 5.1, 2, e c.s.) aangenomen.

https://oost.notubiz.nl/vergadering/1032762
https://oost.notubiz.nl/document/13026405/1/Motie+118+van+de+leden 5.1, 2, e cs+inzake+proces+communicatie+en+participatie

De motie5.1, 2, e heeft zich gericht tot het DB, dat deze motie in overleg met Ymere heeft besproken. Deze motie, die beoogd heeft het bruuske optreden van Ymere jegens haar huurders te temperen, is zonder meer te kwalificeren als een politiek novum.

Niettemin heeft Ymere deze motie na overleg met de portefeuillehouder aanstonds naast zich neergelegd. Het gespreksverslag van 19 juli 2023 tussen de portefeuillehouder en Ymere geeft weer wat daarvan terecht is gekomen. Ymere heeft vervolgens – ondanks de breed aangenomen motie van de deelraadscommissie – dat optreden voortgezet en de BCA (ondanks andersluidend verzoek) ook in de vakantieperiode opnieuw bestookt met andermaal herhaalde (in de zin van eerder al door de BCA beantwoordde) vragen en de motie genegeerd door toch haar nieuwsbrief augustus 2023 aan alle huurders te versturen.

De portefeuillehouder Wonen van stadsdeel Oost heeft Ymere blijkens het verslag feitelijke rugdekking daarvoor verleend. Klaarblijkelijk is er licht tussen hetgeen de deelraadscommissie breed als aanvaardbare omgangsvormen ziet en hetgeen de portefeuillehouder hier als wenselijk voor ogen staat. In dit verloop wijst niets er op dat stadsdeel Oost een betekenisvolle naleving van de geldende kaderafspraken zal afdwingen, waar Ymere met haar bruuske optreden de strekking daarvan telkens doorkruist.

Openbaar gemaakte stukken en vindbaarheid
De genoemde stukken zijn te vinden in het WOO-dossier nummer 1780 website van de gemeente https://open.amsterdam/woo-zoeken/ of die van BCA: www.bcamsteldorp.nl, benevens de stukken van voor die tijd zoals genoemde raadsadres . De openbaarmaking heeft betrekking op het contact

Fragment van het openbaarmakingsportal.

tussen stadsdeel Oost en Ymere over Tuindorp Amstelstation. De openbaarmaking betrof opmerkelijk genoeg slechts stukken vanaf 28 april 2021, hoewel was verzocht om openbaarmaking van stukken vanaf de aanvang en hoewel het reguliere overleg blijkens de tijdlijn (uit de openbaar gemaakte stukken zelf) al (tenminste) sinds december 2019 gaande was.

Voor de goede orde: de publicatiepagina van de WOO-stukken m.b.t. Tuindorp Amstelstation op de openbaarmakingspagina toont thans nog slechts 101 van de eerdere 128 openbaar gemaakte stukken; zie hierboven een screenshot met een fragment uit het openbaarmakingsportal.

https://open.amsterdam/woo-zoeken/?mode=gallery&view=list&q=amsteldorp&rows=1&page=2&sort=order_s_documentsort%20asc

Onder meer de stukken nr. 123, 124 en 125 van bestuurlijk overleg tussen de portefeuillehouder en Ymere op 19 juli 2023 ontbreken thans uit het portal. Dit verdwijnen van stukken uit de openbaarmaking heeft de belanghebbenden zeer verbaasd en ook gehinderd. De stukken waarnaar verwezen wordt zijn met het WOO-besluit van openbaarmaking bijgevoegd bij dit Raadsadres.

Besloten 'technische sessie'
Op 18 september 2023 heeft Ymere in een besloten, ongenotuleerde en vrijwel ongedocumenteerde 'technische sessie' bij de Bestuurscommissie zoete broodjes mogen bakken, zonder dat de BCA of andere belanghebbenden daarop tegenspraak konden geven of zelfs daarbij aanwezig mochten zijn. Het op verzoek betrekken van stichting Woon! als te horen expert bij die gelegenheid is daarbij belemmerd, terwijl in eerdere gevallen was gebleken dat de door Ymere verstrekte informatie sterk gekleurd was door de bril van het nagestreefde resultaat.

Deze gang van zaken draagt uiteraard niet ertoe bij om de huurders en overige bewoners van Amsteldorp die belanghebbend zijn bij de planvorming gerust te stellen.

Conclusie
Om bewonersbelangen te bewaken moest het duidelijk zijn dat de gemeente de plannen van Ymere toetst, dat zij toezicht erop houdt en toeziet op naleving van de kaderafspraken. Dat gebeurde niet, integendeel, toen Ymere de kaderafspraken terzijde legde drong het stadsdeel erop aan deze naar de letter te volgen, maar bepaald niet om naar die geest ervan te handelen. De portefeuillehouder wonen en de betrokken ambtelijke medewerkers hebben het nodeloos bruuskerende optreden van Ymere jegens de huurders en BC-leden ondersteund. De bewoners hebben dan ook grote vragen bij de rolvervulling, zoals deze door de portefeuillehouder Bouwen geclaimd wordt. De daarbij benodigde neutraliteit en lijdelijkheid ten aanzien van het proces is niet waargemaakt. Het spanningsveld tussen de beide rollen is door de portefeuillehouder ook zelf al benoemd.

Als betrokkenen bij het proces signaleren wij dat aldus in de oriëntatiefase onvoldoende recht is gedaan aan strekking van de kaderafspraken. Afgezien van de valse start van Ymere zelf in 2020, is het mede hieraan te wijten dat het contact tussen Ymere en de BCA stroef verloopt; evenals het door Ymere vanaf 2020 tot 2023 telkenmale willen afwijken van de letter, dan wel de geest van de toepasselijke kaderafspraken 2019. Daarbij worden de uitkomsten van de nu doorlopen oriëntatiefase, met de gebreken als vermeld, vanaf nu gebruikt als input voor de vervolgfase van dit traject.

Het een en ander geeft nu al te denken over de integriteit van het vervolgproces. Dat raakt ook de overige wijkbewoners in Amsteldorp, omwonenden, zowel huurders en kopers, die niettegenstaande een rechtstreeks belang voor inspraak vooralsnog buiten het proces blijven onder verwijzing naar de positie van huurders. Deze wijkbewoners moeten met lede ogen aanschouwen hoe hun buurt en het wijkklimaat nu al worden aangetast door de planontwikkeling van Ymere. Waarbij de perceptie van vooringenomenheid op het slopen van een deel van de wijk nu al afbreuk doet aan vertrouwen dat aan hun belangen als omwonende wél recht zal worden gedaan. Sommige oudere wijkbewoners hebben vanwege die aangekondigde onrust in de buurt nu al de wijk en daarmee de stad verlaten.

Verzoek en vragen
De gang van zaken roept bij de bewoners navolgende vragen op. Ondergetekenden verzoeken behandeling van deze vragen in een openbare raadsvergadering:

1. Handhaaft het stadsbestuur de beantwoording door wethouder Ivens d.d. 29 oktober 2019 aan Vereniging Buurtbeheer Amsteldorp, dat er geen gemeentelijk initiatief voor planvorming is? En dat aanleiding om deze op te starten ontbreekt?
Of is het stadsbestuur inmiddels daarop teruggekomen?
Zo ja, bij welke besluiten (data + kenmerk) is dat gebeurd en hoe zijn die besluiten bekend gemaakt?

2. Wat is de rol van de gemeente en het college bij de planontwikkeling voor Amsteldorp? En hoe moet de rol van haar verlengd bestuur in stadsdeel Oost worden bezien, die volgens standpunt van de Wethouder Wonen de verantwoordelijkheid voor ontwikkelingen zou dragen?
Kan de portefeuillehouder Bouwen van stadsdeel Oost toezien (neutraal en lijdelijk) op de nakoming van geldende kaderafspraken door Ymere en tegelijkertijd actief sturend optreden ten aanzien van diezelfde planvorming?
De wethouder verwijst naar *'ontwikkelingen onder de verantwoordelijkheid van het Stadsdeelbestuur Oost'.*
Is het college zich ervan bewust dat door die verwijzing naar het verlengd bestuur conflicterende opgaven zijn neergelegd in een vacuüm van democratische legitimatie?

3. Welk stedelijk mandaat heeft de portefeuillehouder Bouwen in stadsdeel Oost om een agenda gericht op sloop en hoogbouw in Amsteldorp te promoten?
Hoe verhoudt zich dit tot de participatie voor overige bewoners van Amsteldorp, de bestaande kopers en huurders om de hoek?
Voor wie er geen bewonerscommissie betrokken is en voor wie geen kaderafspraken gelden?
Voor wie zulke planvorming ingrijpende gevolgen heeft voor het woon- en leefklimaat in de eigen woonwijk?
Welke bestuurder moet hun belangen wegen, nu de wethouder verwijst naar de portefeuillehouder en de portefeuillehouder beweert zich te richten naar het overleg tussen huurders en Ymere?

4. Is het normaal dat sterk belanghebbende partijen, zoals investeringsvennootschappen, onder de noemer van 'technische sessies' met het openbaar bestuur besloten, ongedocumenteerde, ongenotuleerde sessies kunnen houden?
Waarbij niet enkel de overige belanghebbenden niet aanwezig kunnen zijn, maar waar zij ook niet kunnen vernemen wat er aan de orde is geweest?
En welke personen hieraan hebben deelgenomen?
En waarbij geen ruimte is voor enig toehoorderschap, laat staan weerwoord, ten aanzien van

hetgeen daar als ‘kennis’ naar voren wordt gebracht?
Zelfs niet vanuit een gemeentelijk daartoe aangewezen en gesubsidieerde adviesorganisatie als Woon! ; zelfs niet op daartoe strekkende verzoeken?
Hoe verhoudt zich de inrichting van dergelijke private sessies met het openbaar bestuur tot de Wet Open Overheid?
En tot algemene beginselen van behoorlijk bestuur?
Hoe is dit verantwoord te achten vanuit het oogpunt van integriteit van het openbaar bestuur, en ook uit oogpunt van kwaliteit van besluitvorming?

5. Is het gebruikelijk dat openbaar gemaakte stukken nadien weer uit het gemeentelijk openbaringsportal verdwijnen?
Zo ja, waarom?
Is het normaal dat, zoals hier in WOO-dossier 1780, van 128 op verzoek openbaar gemaakte stukken de nummers 123, 124 en 125 (de agendering, mailverkeer en verslag van Bestuurlijk Overleg op 19 juli 2023 tussen Ymere en portefeuillehouder Vroege) na verloop van enige tijd weer verdwijnen uit het gemeentelijk openbaarmakingsportal?
Zodat het voor belangstellenden – in strijd met de wet – opnieuw onmogelijk gemaakt wordt daarvan kennis te nemen?
En zodat het belanghebbenden te meer bemoeilijkt wordt om onder verwijzing naar dergelijke stukken met het openbaar bestuur en met volksvertegenwoordigers in te gaan op gevoerd beleid?

Wij verzoeken het antwoord op deze vragen voor behandeling in de Raadsvergadering te agenderen.

Hoogachtend,

Bewonerscommissie Amsteldorp

Actiegroep Amsteldorp Blijft!

Vereniging Buurtbeheer Amsteldorp - De Wetbuurt

Bijlagen:

- **Antwoordbrief wethouder Ivens aan Vereniging Buurtbeheer d.d. 29 oktober 2019;**
- **Motie 118, Stadsdeelraadscommissie Oost d.d. 18 juli 2023;**
- **WOO stukken 72; 123,124 en 125 uit het WOO-dossier 1780;**
- **WOO-besluit d.d. 01/09/2023 over WOO-dossier 1780;**
- **Beantwoording van de vragen van de leden** 5.1, 2, e **en** 5.1, 2, e **door portefeuillehouder in stadsdeelcommissie Oost d.d. 29 juni 2023.**